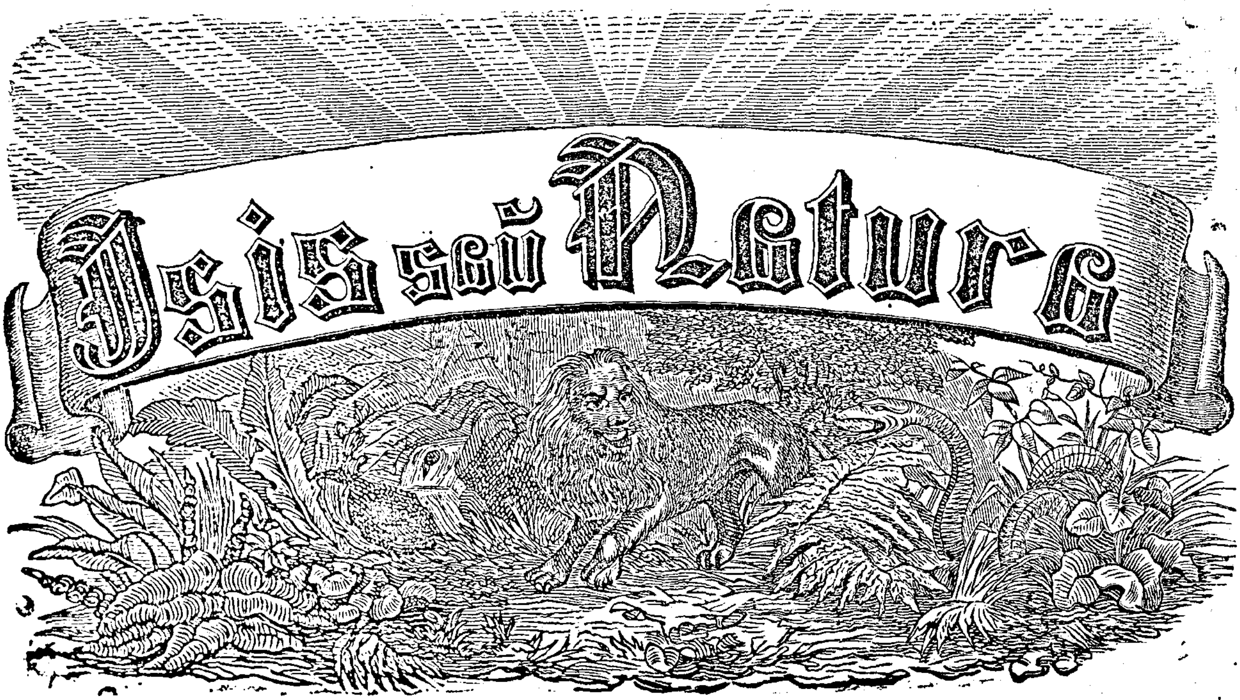

JURNAL

ПЕNТРȢ̆ РЕSПÎNDIРЕА ШТIIНЦЕЛОРȢ̆ NАТȢРАЛЕ ШI ЕSАКТЕ, ÎN ТОАТЕ КЛАSЕЛЕ.

Редiцеаtȣ̆

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 37. (Аnȣлȣ̆ алȣ̆ dȣoiлеа) Бȣкȣрештї Oktombpie 8, 1857.

Конрindерea. Despре Кокошȣлȣ̆ шi гъiна.— Iцiенъ Попȣларъ.— Ȣnȣ̆ rastpomȣ̆ bestitȣ̆.

Кокошȣлȣ̆ шi Гъiна.

I.

Ла toate naцiȣнiле чiвiлizate але глобȣлȣї tерестрȣ, ка шi ла челе нечiвiлizate шi нȣмаї adȣnate în грȣпе, нȣ гъsimȣ̆ маї нiчї о локȣiнцъ църъneaskъ ка съ нȣ fie înконцiȣратъ d'ачеste пасерї domestiче, греле, d'о формъ пȣцiн елеганtъ, збȣрîndȣ̆ пȣцiнȣ̆ saȣ̆ маї бiне нiчї de кȣm. паркъ аȣ̆ ȣitatȣ̆ прiвелецiȣлȣ̆ лорȣ̆ de пъсерї; кȣ toate ачеstеа sîntȣ̆ ȣнiле din челе маї фрȣмоасе трiȣмфȣрї каре ценȣлȣ̆ ȣманȣ̆ а челебраtȣ̆ асȣпра natȣреї брȣte, а анiмалелорȣ̆ сълбатiче, фъкîndȣ-ле серbitорi съї прiн domestiчiреа лорȣ̆.

Епока ачеstеї бiрȣiнце, ачеstеї domestiчiре а гъiнiлорȣ̆ сълбатiче, нȣе кȣноskȣtъ; пȣtemȣ̆ ziче къ se перde în ноаптеа timпȣрiлорȣ̆. Întр'адевърȣ̆, istopiчi чеї маї antiче шi кеарȣ̆ Istopiea sакръ, кîndȣ̆ не презintъ таблоȣлȣ̆ esistinцеї цепераціȣнiлорȣ̆ оmeнештї, челорȣ̆ маї прimitiвї шi antiчї, ле веdemȣ̆ înконцiȣрate de гъiнї шi de кокошї domesteчї шi fiindȣ̆ фолоsitoape оmȣлȣї ка шi акȣmȣ̆. Ба înкъ ачеastъ бiрȣiнцъ а оmȣлȣї асȣпра natȣреї, ера atîtȣ̆ de комплектъ, în kîtȣ̆ нȣ se маї гъseskȣ̆ акȣmȣ̆ маї nікъерї кокошї шi гъiнї сълбатiчї, шi ȣnde ачеste анiмале търеskȣ̆, sîntȣ̆ domesteчite. Нȣмаї ȣнiї din воiацорiї штiiнцiфiчї în рецiȣнiле Амерiчеї мерidioнале аȣ̆ претinsȣ̆ къ, în пъdȣрiле прimitiве d'аколо, ȣnde н'а пъtрȣнsȣ̆ нiнъ акȣmȣ̆ пiчiорȣ̆ de оmȣ̆, esistъ о пасере каре seamънъ mȣлtȣ̆ кȣ кокошȣлȣ̆ nostрȣ. Алцї савацї аȣ̆ adȣsȣ̆ штiiнце

maĭ пozitive de ла India despre кокошȣ шi гъi*на сълбатiкъ че аȣ гъsitȣ аколо.* Ачеstȣ кокошȣ сълбатiкȣ este кȣ а tpeia napte а мъpimeĭ maĭ mikȣ de kîtȣ челȣ domestikȣ. Ape пене лȣнџĭ înгȣste, кȣ барбъ (перĭ) desȣnite ка de мъtase desfъкȣtъ, iĭ акоперȣ капȣ шi naptea denainte ка шi латерал а гîtȣлȣĭ. Ачеste барбе sîntȣ d'o колоаре чепȣшie de ла începȣtȣлȣ пенеĭ пînъ ла а tpeia napte а лȣнџimeĭ sале, dapȣ în mizлокȣ sîntȣ пегре; însъ, лȣкрȣ ремаркабiлȣ, пе къпътiiȣлȣ fieшĭ-къріа пене este ка о патъ лȣнгъ, овалъ, лȣчitoape, албiшоаръ орĭ de колоарeа de мaprapitapĭ, авîndȣ пе вîpfȣ ȣнȣ пȣнktȣ галбенȣ лȣчitopȣ; dapȣ apinile sале sîntȣ skȣpte шi пȣ tpeкȣ пeste рътъчina коаdeĭ шi аpътȣ верџĭ пегре шi албе, dapȣ în локȣлȣ ȣnde sîntȣ лinite de кopпȣ, аȣ колоарeа оакешъ. Акопеpimȣлȣ коаdeĭ е d'o колоаре віолетъ stpълȣчitoape; коаda însъ'шi е компȣсъ de 14 пене, împърџite în доȣе планȣрĭ înклinate, ȣна кътpe алта, dapȣ amîndoȣе пенеле de mizлокȣ sîntȣ maĭ лȣнџĭ de kîtȣ челе-лалте шi fopmezȣ ȣнȣ аркȣ а къpȣia конвексitate каde кътpe кopпȣлȣ пасереĭ. Dapȣ ла fie-каре пiчiорȣ, кокошȣл аре ȣн пinтенȣ. Чine esamineазъ toate ачеste карактepe, о съ вазъ къ maĭ toate sîntȣ комȣне кокошȣлȣĭ domestikȣ, ка шi кокошȣлȣĭ сълбатiкȣ!

Пъpepea ȣнора natȣpалiштiĭ este, къ, кокошȣлȣ сълбатiкȣ (Gallus Bankiva) din Asia (адекъ India, insȣлеле Filippine, Iava шi Sumatra) а fostȣ tpansпoptate ла Еȣропа în timпȣлȣ pеџелȣĭ Solomon, de кътpe негȣџъtopĭ Ispaелiџĭ. Din ачеste pase de кокошĭ сълбатiчĭ, аȣ eшitȣ toate непȣмepatile pase de кокошĭ шi de гъinĭ, че esistȣ акȣмȣ în Еȣропа шi Amepiка. Maĭ пе ȣрmъ аȣ venitȣ ла Еȣропа алte pase de кокошĭ шi гъine сълбатiчĭ; întpe алteле шi кокошȣлȣ Арабȣ (Gallus Morio) каре аре naptikȣлapitatea къ, карпеа лȣĭ е пеагръ, de ачееа ачештĭ кокошĭ пȣ sîntȣ stimaџĭ în Еȣропа.

Amȣ zisȣ къ кȣлтȣра шi domestечipea а продȣсȣ о мȣлџime de вapietъџĭ (pase) de гъinĭ, ȣнеле кȣ ȣнȣ moџȣ пе капȣ, алte кȣ fȣлџĭ, креste ш. ч. л. Însъ toate ачеste вapietъџĭ деџенеpate denȣnȣ пȣџine оȣе, пе kîndȣ pепpodȣкџiȣnea гъinелорȣ de pasa npimitivъ шi opiџinapъ, е neste мъsȣpъ de mape. О гъinъ denȣne în џеnepe 20 de оȣе; dȣпе denȣnepea лорȣ, еа чере съ ле клочеаskъ; însъ dakъ ia лȣаtȣ чine-ва о napte а ачеstopȣ оȣе, atȣnчĭ гъina denȣne алteле ка съ împлineaskъ пȣmepȣлȣ de 20. Dapȣ dakъ omȣлȣ kontinȣеазъ а лȣа оȣле denȣse din пȣоȣ, atȣnчĭ гъina înшелatъ іapȣ denȣne лipsa ла локȣ, аша dapȣ поате съ skoaџъ чine-ва de ла о гъinъ 200 de оȣе пе ȣнȣ npin înшелъчiȣne, de шi dȣпе stapea natȣpалъ, еа tpeбȣe съ denȣie пȣmaĭ 20. Nȣmaĭ kîndȣ гъina skimбъ fȣлџii, atȣnчĭ пȣ denȣne оȣе. Ачеastъ aktivitate а peпродȣкџiȣnei face къ, о napte mape а пȣtpimîntȣлȣĭ гъinелорȣ, este întpeбȣinџatъ în кopпȣлȣ лорȣ пentpȣ продȣкџiȣnea оȣелорȣ; de ачееа гъiнеле каре denȣnȣ оȣе, papȣ se îngpaшъ шi пȣmaĭ ачеле tinepe de totȣ, каре пȣ denȣn înкъ оȣе шi ачеле d'o вîpstъ de 5, 6 anĭ каре пȣmaĭ denȣn оȣе, аȣ о карпе гpasъ.

Оȣеле гъinелорȣ, а кърора fopmъ este destȣлȣ de кȣnoskȣtъ, sîntȣ învелite întp'o кожъ dȣpъ, каре копpindȣ мȣлtȣ вapȣ saȣ tibiшipȣ (карбонатȣ de калчiȣ); ачеstȣ tibiшipȣ, ȣн продȣktȣ intepiopȣ ал кopпȣлȣĭ лорȣ, съ fopmeазъ шi în кopпȣлȣ кокошȣлȣĭ шi face ка, kîte odatъ împpeȣnъ кȣ eskpementele кокошȣлȣĭ casъ ȣнȣ fелȣ de кopпĭ potȣnzĭ шi dȣpĭ, asemъnîndȣ-se кȣ оȣ. Omȣлȣ de pîndȣ, kîndȣ веde ачеstea, ворбеште de minȣnĭ шi de лȣкрȣрĭ diaболiче каре а fъкȣtȣ къ, în кȣptea sa кокошȣлȣ denȣne оȣе!

Mîнкapea гъinелорȣ konsistъ în гръȣнџе saȣ боабе de бȣкate (opzȣ, кȣкȣpȣzȣ) saȣ шi de insekte maĭ кȣ seamъ вepmĭ, dȣпе каре гъinile sîntȣ foapte лакоме. Dapȣ afapъ de ачеasta, мъnînкȣ еле din toate лȣкрȣpiле, къчĭ sîntȣ în stape а diџepa (mistȣi) лȣкрȣpiле челе maĭ tapĭ шi indiџeste. Ȣniĭ din natȣpалiштiĭ аȣ fъкȣtȣ foapte кȣpioase esnepimente despre ачеasta. S. е. Reaumur а datȣ ȣнеĭ гъinĭ ȣнȣ глобȣ de stiклъ de înгiџitȣ, каре kînтърeа 4 лitpe; dȣпе 4 оpe, а tъiatȣ гъina шi а възȣtȣ къ глобȣлȣ de stiклъ s'a fъкȣtȣ пȣлвере în stomaкȣлȣ гъineĭ.

Алtъ datъ а datȣ ȣнеĭ гъinĭ de înгiџitȣ ȣнȣ чiлindpȣ de stiклъ авîndȣ ȣнȣ diametpȣ de 1 ¼ цолȣ; neste 48 de оpe, чiлindpȣлȣ s'a гъsitȣ în stomaкȣлȣ гъineĭ tъiatȣ în лȣнџime în доȣъ жȣмътъџĭ еkвале ка доȣъ sгiабȣpĭ; 17 пȣчĭ înгiџite d'o гъinъ, neste 48 de оpe еpaȣ пȣлвере în stomaкȣлȣ еĭ. Кеаpȣ чiлindpe de fepȣ шi de tinekea, devinȣ tȣptite în stomaкȣлȣ гъinелорȣ.

Sпаланцанії а fъкȣтȣ ȣрmъторȣлȣ esпepimentȣ: întр'ȣнȣ глонцȣ de плȣmбȣ а бъгатȣ 12 аче de оцелȣ, каре ешеаȣ кȣ вîрfȣріле лорȣ askȣцite de цiȣрȣ împрецiȣрȣ peste sȣпрafаца глонцȣлȣї, ла о гроsime de 3 лінії. О гъинъ а înгицitȣ ачеstȣ лȣкрȣ teрібілȣ, însъ în локȣ d'а о вътъma, а ръmasȣ sънътоasъ ші пе ȣрmъ deskizîndȣ-о, а възȣтȣ къ вîрfȣріле ачілорȣ ераȣ poase, adeкъ пȣтереа fрекърeї stomaкȣлȣї în лȣкрареа sa diцestiвъ, ера atîta de tаре în кîтȣ а fostȣ în stаре а fрека ші вîрfȣріле ачілорȣ! Алтъ datъ Sпаланцанії а mepsȣ înкъ maї deпарte, ші în локȣлȣ ачілорȣ, а пȣsȣ în глонцȣ doъ ланцete askȣцite; анімалȣлȣ каре а înгицitȣ ші ачеstȣ аlimentȣ teрібілȣ, iарȣ н'а sȣfepitȣ nimікȣ.

Este кȣноskȣтȣ къ гъиніле înгитȣ пetpi miчї ȣnde ле гъseskȣ; ачеste пetpi sepвȣ în stomaкȣлȣ гъинілорȣ ка пetpiле de moаръ а mъчina аlimentele.

Ачеste чіркȣmstanцe аȣ fъкȣтȣ къ, ȣniї din fiziолоцistї, maї кȣ seamъ Reaumure, Buffon шчл. аȣ zisȣ къ, diцestiȣnea stomaкалъ а анімалелорȣ se ȣрmeазъ пріn fрекареа пъреціlорȣ stomaкȣлȣї, adeкъ este ȣнȣ актȣ mekaniкȣ; însъ fiziолоцistї modepнї s'аȣ înкpedinцaтȣ къ, de ші ла ȣнеле анімале каре аȣ stomaче dȣре ка гъинеле, fрекареа пъреціlорȣ stomaкȣлȣї înлesneskȣ diцestiȣnea ші о прегъteште; însъ adeвъратȣлȣ актȣ ал diцestiȣнеї нȣ este ȣнȣ актȣ mekaniкȣ чі ȣнȣ актȣ kimікȣ, ȣрmîndȣ-se пріntр'о zeamъ saȣ ȣнȣ sȣкȣ, каре se препаръ în stomaкȣ (sȣкȣлȣ rastpiкȣ) ші каре faче ка аlimentele, каре intръ întр'însȣлȣ, se disолве (topeskȣ) fъкîndȣ-se astfелȣ капабіле а intpa în sънцеле анімалȣлȣї ші а'лȣ нȣtpi.

Кокошȣлȣ е *полігаmȣ*, adeкъ: ȣнȣ maskȣлȣ аре mȣлte femele, însъ sъ нȣ'ші imaцine чінева къ пріntр'ачеasta, кокошȣлȣ este indifepentȣ în рапортȣлȣ soцiілорȣ sале îmпълціte; чі din контра елȣ este бърбатȣлȣ челȣ maї tendpȣ, галantȣ ші îngрiжitорȣ. Елȣ нȣ пъръseште гъинеле sале нiчї ȣнȣ minȣтȣ; ȣmблъ dȣпе еле zioa ші seара ле însoцeште ла локȣinцa лорȣ комȣнъ; елȣ ле inвitъ а еші, ле протеце, потолеште чертеле лорȣ ші нȣ ле maltpateазъ нiчї odatъ. Кîndȣ елȣ dъ în dрȣmȣлȣ лȣї peste вр'ȣнȣ веpmȣшȣ saȣ ȣнȣ гръȣnte, нȣ'лȣ mъnînкъ sinгȣрȣ ші кеаmъ нȣmaї de кîtȣ гъиніле sале ка sъ mъnînче кȣ елȣ. Кîndȣ în кȣрte sъ dъ гъинілорȣ чеза de mînкаре, кокошȣ нiчї odatъ нȣ'л atinцe; кеарȣ sакpifiче ші пріваціȣнї нȣ sîntȣ sokotite de nimікȣ пentpȣ елȣ, кîndȣ sîntȣ de fолоsȣ пentpȣ гъиніле sале. Елȣ нȣ este tipaнȣ кȣ soцiіле sале, ка ȣniї оаmenї ші поп8лiї поліgamiштї; елȣ нȣ komandъ плъчереа ка еї, чі елȣ кȣтъ пріn галantаріеа ші аmабілitatea sa sъ плакъ soцiілорȣ sале dopite. Лîнгъ toate ачеste віртȣцї е пардонабілȣ кîndȣ кокошȣлȣ аре ші ȣнȣ віціȣ оаmeneskȣ, adeкъ жалȣsia; ші întр'adeвъръ кокошȣлȣ este foapte жалȣsȣ кȣ гъиніле sале; dapȣ, лȣкрȣ кȣріоsȣ, ші în ачеste чіркȣmstanцe, кокошȣлȣ аре ȣнȣ аванtaціȣ asȣпра оmȣлȣї; къчї бърбатȣлȣ жалȣsȣ оmоаръ пе soцiеа sa infideлъ, челȣ пȣцinȣ astfелȣ sъ tepmінъ toate tрацediіле ші опереле din teatpȣ; пе кîndȣ кокошȣлȣ жалȣsȣ, atакъ ші оmоаръ пе рівалȣлȣ sъȣ каре а ȣmблатȣ sъ'ї snаргъ kasa, dapȣ нȣ faче nimікȣ гъинеї sале infideлe, штiindȣ къ în asemenea kasȣpї, вîна kade maї mȣлtȣ asȣпра рівалȣлȣї, каре е кaȣza tentaціȣnеї, de кîtȣ asȣпра seksȣлȣї челȣ deбілȣ, каре аша de лesne kade în кȣрse ші tentaціȣнї.

Ачеаstъ партiкȣларitate а характерȣлȣї, а fъкȣтȣ къ кокошȣлȣ нȣе преа fepiчitȣ în mizлокȣлȣ бȣкȣріілорȣ sале d'аmорȣ, каре гъseште în atîta лȣкрї; къчї лesne se аратъ ȣнȣ рівалȣ ші atȣнчї înчепе пentpȣ кокошȣ о епокъ de лȣптъ sънцероаsъ, каре нȣ înчeteазъ пînъ кîndȣ ȣнȣлȣ din комбаtanцiї аї dȣелȣлȣї, н'а mȣpitȣ. De mȣлte орї morȣ аmîndoї în лȣптъ; dapȣ кîndȣ ȣнȣлȣ бірȣеште, atȣнчї елȣ челебреазъ tpiȣmfȣлȣ sъȣ пріn кîнteче peнetate, кîndȣ totȣ de odatъ елȣ бate арiпіле кȣ віоічiȣnе, паркъ 'ші аплаȣdeазъ sinгȣрȣ ла fanta sa ероікъ.

Buffon ziче: оаmeniї каре, de toate лȣкрȣріле se fолоseskȣ пentpȣ пetpeчереа лорȣ, аȣ штiȣтȣ sъ se fолоseaskъ ші de ачеаstъ жалȣzie instinktiвъ ші iste а кокошȣлȣї. Еї кеарȣ аȣ нȣtpitȣ ачеаstъ ȣръ натȣралъ întpe doї кокошї півалї, пріn niште mizлоаче аptifiчiале, în кîtȣ ачеste лȣпte întpe doї кокошї аȣ кîштіgatȣ diмensiȣнї mapї, devenindȣ ȣнȣ обiектȣ de sпектаколȣ пȣбліkȣ, ла каре asisteазъ о soчіetate înтреагъ de оаmenї, каре se нȣmeskȣ чівілізацї аппinzîndȣ-se кеарȣ кȣ пasiȣнї пentpȣ ȣнȣлȣ saȣ алтȣлȣ dintpe ачештї doї кокошї dȣелiștї, жȣкîndȣ ȣнȣ жокȣ d'azapdȣ кȣ sȣme fабȣлоаse, каре din

amîndoĭ ва izбѫti шi каре нȣ? Каре ва бірȣі шi каре ва fi віktimъ? S'a шi вѫzȣtȣ къ, ла ȣн asemenea спектаколȣ însoцitȣ кȣ ȣнȣ жокȣ d'azardȣ, о ловітȣръ мортаlъ datъ de кътре ȣнȣ кокошȣ рівалȣлȣĭ сѣȣ, оморъ нȣ нȣмаĭ пе елȣ, чі шi пе о мȣлцime de familiĭ оamenешtĭ, каре перdȣ toatъ аверea шi toatъ пoziцiȣnea sочіалъ а лорȣ, каре devinȣ întр'ȣнȣ кȣвîntȣ морцi чівілĭ, кȣ moaptea ачестȣĭ кокошȣ! „Ла asemenea чірkȣnstanцe, întребȣ; оаре нȣ este îndoialъ чіне este maĭ animалȣ, кокошiĭ каре se батȣ saȣ ачешtĭ оamenĭ каре asistъ ла ачестȣ спектаколȣ?

Dapȣ нȣ нȣмаĭ fiindȣ în лȣnte, чі шi totȣ d'аȣna, кокошȣлȣ este о fiinцъ mîndpъ, каре se аpatъ în totȣ minȣtȣлȣ прin toatъ пoziцiȣnea sa, цiindȣ капȣ în sȣsȣ, авîndȣ о ȣîtъtȣpъ кȣpaцioasъ, ȣнȣ ȣмблетȣ гравȣ; în toate mішкъріле sале аре чева нобілȣ шi mъsȣpatȣ, паркъ este реце tȣtȣлорȣ челорȣ-лалте паsepĭ, каре tръескȣ кȣ dînsȣлȣ în кȣpцiле oamenілорȣ. Aktivitatea шi віцiленцa sa, sîntȣ nefatiгабіле. Neînчetatȣ este елȣ окȣпatȣ а пъzi famiлiea sa шi а о înшtiinцa de opĭ-че періколȣ, каре о amepinцъ; елȣ о апъръ кȣ вігоаре, în kontpa tȣtȣлорȣ inamічілорȣ, шi kîndȣ este siлitȣ прin форцъ mажоре а ведеа къ чіне-ва îĭ ia famiлiea sa, нȣ înчeteazъ а stpiга, а бate кȣ аріпіле шĭ а фаче челȣ maĭ mape sгomotȣ.

Елȣ аре maĭ mȣлte kîntече: ȣн kîntекȣ fȣpiosȣ kîndȣ е некъжitȣ; ȣнȣ kîntекȣ tandpȣ, kîndȣ кеаmъ кȣ dpaгoste гъінеле sале, апоĭ în fine kînteкȣлȣ сѣȣ de гȣapdie de noaптea шi de înшtiinцape періколоasъ. Intpe toate пaseріле, нȣмаĭ кокошȣлȣ, прівігъtoapea шi алте пȣцiне спеце, kîntȣ noaптea; însъ прівігъtoapea kîntъ нȣмаĭ în timпȣлȣ аморȣлȣĭ, пе kîndȣ кокошȣлȣ kîntъ în toatъ вieaцa sa maĭ кȣ seamъ noaптea кȣ о регȣлаpitate admірабіле; кіарȣ ла skimбаpea timпȣлȣĭ kîntъ кокошiĭ.

În momentȣлȣ аморȣлȣĭ este intepesantȣ d'a обсерва ȣнȣ кокошȣ. Kîndȣ se апропіе ла гъіna sa алеasъ, atȣnчĭ елȣ mерцe ла dînsa întр'ȣн modȣ облікȣ, dapȣ pepede. Окіȣлȣ сѣȣ е плінȣ de фокȣ, пе kîndȣ аріпіле sале sîntȣ лъsate ла о пapte stindȣ цeanene; kîndȣ s'a апропіatȣ, апȣкъ гъіna de кpeasta, каре о аре пе капȣ; asta este îmбръцішape аmоpezatъ а ȣнȣĭ кокошȣ. Minȣtȣлȣ fepічіреĭ sале, е foapte skȣptȣ, dapȣ біне întребȣінцatȣ шi kîndȣ s'a tepminatȣ, елȣ шi аплаȣdeazъ ла ачеаstъ faптъ бъpбъteаскъ, бътîndȣ кȣ аріпіле sале шi kîntîndȣ ȣнȣ kîntекȣ de tpiȣmfȣ, пе kîndȣ гъіna dȣпе ачестȣ актȣ intepesantȣ, se dȣче кȣ tъчере шi se аsкȣnde întpe алте гъіnĭ, паркъ 'ĭ-e рȣшine de ачестȣ атакȣ în kontpa пȣdenцeĭ sале віpцiнале.

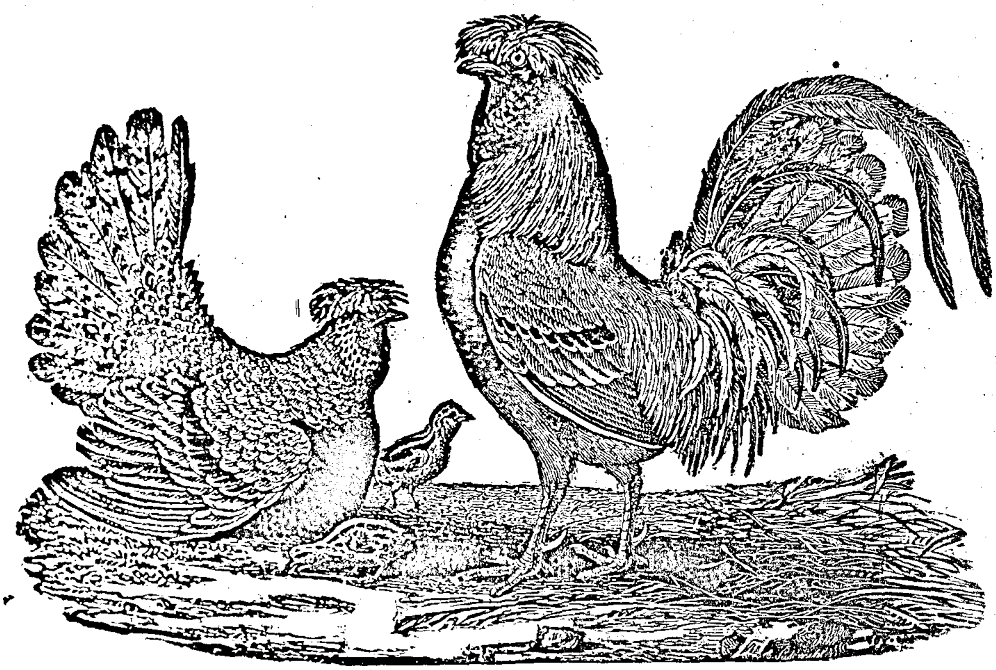
În Mitoлоцiea antічілорȣ, кокошȣлȣ ера прівітȣ ка simболȣлȣ віцiленцеĭ (deшtentъpeĭ) шi ера konsакратȣ în кȣлтȣлȣ лȣĭ Mercur шi Minervеĭ; къчĭ kîndȣ ȣнȣ omȣ se skȣla dintp'о боалъ грea, adȣчea în templȣлȣ лȣĭ Aeskȣлапȣ, dpeptȣ sакрifічіȣ, ȣнȣ кокошȣ. Pomaniĭ авȣръ гъіna sакръ шi нȣ întpeпpindeaȣ nічĭ ȣнȣ лȣкpȣ imпоptantȣ, пînъ н'аȣ konsȣltatȣ inimeле ачестopȣ animале tъiete, прin Аȣгȣpiĭ (Profeцiĭ) лорȣ.

În рапорtȣлȣ каpактеpȣлȣĭ, este о diferinцъ mape întpe кокошȣ шi soцia sa; къчĭ kîtȣ de iцte шi de imпеpiosȣ este елȣ, atîta de dȣлче шi de sȣпȣsъ este еа. Глаsȣлȣ гъінеĭ este maĭ пȣцінȣ sonopȣ de kîtȣ алȣ кокошȣлȣĭ; însъ шi елȣ este foapte вapiабілȣ шi potpivitȣ кȣ simцiріле de каре este insnipatъ. Dȣпе deпȣnepea оȣелорȣ, гъіna skoate stpiгъpĭ mapĭ de бȣкȣpie; kîndȣ еа кіаmъ пȣiĭ ка съ se adȣне îmпpeцiȣpȣлȣ еĭ, skoate sȣnete skȣpte шi penetate; dapȣ kîndȣ îĭ înшtiinцeazъ de вр'ȣнȣ періколȣ каре îĭ amepinцe, atȣнчĭ skoate sȣnete лȣнцĭ шi monotone каре нȣ încetezȣ пînъ kîndȣ inamікȣлȣ, maĭ кȣ seamъ пaseрea ръпitoape, а dispъpȣtȣ. Апоĭ afapъ d'ачеаsta, гъініле аȣ ȣнȣ лімбацiȣ de конвеpsaцiȣne întpe еле. Kîndȣ mȣлте шedȣ împpeȣнъ, înчепȣ а totȣ ворбі, întokmaĭ ка, kîndȣ mȣлте fete але mъmъмеĭ Eва шedȣ ла о sindpofie. Съ веde къ кȣalitatea d'a ворбі mȣлtȣ, este комȣнъ seksȣлȣĭ femeninȣ de opĭ-че neamȣ ал fiinцелорȣ însȣfлецite. Dapȣ întokmaĭ ка ла noĭ oamenĭ, kîte odatъ о aktpiцъ se пlimбъ în пaтелоане пе sчепъ шi kîntъ ка ȣнȣ «tenop», аша аȣ шi ȣнеле din гъінĭ kîte odatъ капрічіȣ ка съ kînte ка кокошȣ; însъ съ кȣноаште нȣмаĭ de kîtȣ, ка ла Savoiardu în opera Linda, къ нȣ е кокошȣ adeвъpatȣ. Maĭ кȣ seamъ, гъініле din анȣлȣ d'întîiȣ, fакȣ asemenea imitaцiȣnĭ пе ȣpmъ se лаsȣ. Altmintepелеa, asemenea гъінĭ кȣ капрічіȣ d'a kînta, sîntȣ гъінĭ бȣне, depȣнȣ оȣъ, клочеsкȣ шi sîntȣ foapte nevinovate шi oamenĭ н'аȣ dpeptȣ съ zікъ: къ ачесte гъінĭ

sîntŭ sterpe ші къ este ŭnŭ semnŭ рѣŭ пentpŭ o касъ ŭnde kîntъ гъina ка кокошŭ; кеарŭ попŭлŭ din Франца аŭ пъstpatŭ ŭnŭ провербŭ попŭларŭ каре копrinde ачеаstъ idee; adeкъ провербŭлŭ zіче: o гъinъ каре kîntъ, ŭnŭ преotŭ каре жоакъ, ші o femee каре ворбеште latineште, пŭ ажŭпгŭ ла ŭnŭ sfîршitŭ бŭnŭ (Poule qui chante, prétre qui danse, femme qui parle latin, n'arrvient jamais a belle fin.)

Îпкŭĭбациŭпеа saŭ клочіреа гъіпелорŭ, ціпе доъ-zечĭ de zіле. Dŭпе че гъіна а terminatŭ клочіреа оŭелорŭ к'о asidŭitate ремаркабілъ, копdŭче atŭпчĭ пŭiĭ кŭ o tandpеце ші solічitŭdine foapte віъ. Ea ĭĭ îпкълzеште sŭв аріпіле sале, каре ле întinde kîtŭ поаte, авîndŭ гріже съ ле ціе depapte de корпŭлŭ пŭілорŭ delікаці ка съ пŭ'ĭ zdpобеаскъ; пŭiĭ atŭпчĭ se бŭкŭръ ші se жокŭ sŭв ачеаstъ болtъ калdъ ші моале.

Претŭtindenea ŭnde mîna протектоаре а омŭлŭĭ а adŭsŭ гъіпі, аколо аŭ проspepitŭ; къчĭ еа лesne se мълцетеште кŭ орі-че felŭ de mîпкаре: гръŭпце, fpŭkte, ръдъшіпĭ de бŭкаte, insekte ші вермĭ, totŭ е бŭпŭ пentpŭ dînsa; de ачееа чіпе este sŭпъpatŭ în гръdina sa de вермĭ, omide ші insekte, арŭ пŭтеа съ skape кŭрîпdŭ de ачеstŭ вічіŭ, dакъ ар лъса în гръdinъ kîte-ва гъіпі съ ръмîе аколо kîtŭ-ва timпŭ: къчĭ гъіпіле ле арŭ mîпка toate; dapŭ пагŭба каре ачеste гъіпĭ арŭ продŭче în гръdinъ прin рікъіреа лорŭ кŭ пічіоареле, арŭ fi поаtе ші маĭ маре de kîtŭ пагŭба продŭсъ прin stрікъчіŭпеа omideлорŭ ші а верміlорŭ. Dapŭ кŭ чеа маĭ маре лъкomie мъпîпкъ гъіна dŭziĭ албĭ, de ачееа аŭ копкisŭ ŭniĭ natŭpaлistĭ, къ natpiea гъіпілорŭ ші natpiea dŭziлорŭ este ŭпа.

Кокошŭлŭ ші гъіпа кŭ пŭiĭ.

Eatъ ачееа че аветŭ съ обсервътŭ în рапортŭлŭ Istopieĭ Natŭpале а кокошŭлŭĭ ші а гъінеĭ; în артікоlŭлŭ віітоpŭ вотŭ ворбі despre крештереа гъіпілорŭ, прекŭтŭ ші despre боалеле ші кŭтареа лорŭ.

Ігіенъ попŭларъ.

Лекціŭпеа XII.

Domnілорŭ!

Ne а ръmasŭ съ ворбітŭ astъzĭ îпкъ de ŭпеле чіркŭmstanце, каре se рапоартъ ла партеа цепералъ а ігіенеĭ попŭларе.

Поліціеа Medічіналъ este o рамŭръ moderпъ а administpaціŭпеĭ stateлорŭ, каре а продŭsŭ dежа віne-фачеpĭ imense soчіетъцеĭ ші ĭĭ

ва продȣче în viitорȣ̆ înкъ maĭ mȣлtȣ̆. Sъ нȣ съ sперіе чine-ва de еsпреsiȣнеа «поліціе»; еа нȣ este întокmaĭ tерoареа пȣбліkȣлȣĭ кȣmȣ̆ 'шi imaџina ȣнiĭ, шi de mȣлte орĭ лȣкреазъ întр'ȣнȣ̆ modȣ̆ адевъратȣ̆ віне-фъкъторȣ̆.— Sfера лȣкрърeĭ а поліціеĭ medікале, este foарte mаре; însъ noĭ нe вomȣ̆ mърџini а енȣmера нȣmaĭ ȣнеле din-tр'însеле.

Чine а фъкȣtȣ̆ din orientȣ шi din прінчіпателе Danȣbiene, църĭ ferічite нemaĭ sȣнȣse вічіȣлȣĭ teрівілȣ̆ ал чiȣmеĭ, нemaĭ siлindȣ̆ пе лoкȣitoriĭ ȣ'ĭ sъ fȣгъ, пъръsindȣ̆ каsеле шi toate аверіле лорȣ̆, прекȣmȣ̆ în timпȣріле векĭ kîndȣ̆ s'а аръtatȣ̆ în ȣліцъ ȣнȣ̆ чіоклȣ кȣ figȣра sa siniстръ, шi кȣ steагȣл съȣ̆ рошȣ, анȣнцъторȣлȣ̆ morцiĭ шi препъдіреĭ? Чine, zікȣ̆, а гonitȣ̆ чiȣmа din цара noастръ? Тоатъ лȣmеа este d'o опініȣне, адекъ, къ instiтȣtȣлȣ̆ карантаінелорȣ̆ а фъкȣt'о! Dарȣ̆ ачесте instiтȣtе нȣ sîntȣ̆ алtȣ̆ nimікȣ̆ de kîtȣ̆ ȣнеле din креаціȣніле modерne але поліціі medікале.

Чine а фъкȣtȣ̆ къ în капіталеле Еȣропеĭ, ȣліціле sъ нȣ esалезе totȣ̆ mеpeȣ̆, авȣрĭ infекtошĭ de кîinĭ morцĭ шi de алте кадавере, каре зъчеа аколо, прекȣmȣ̆ sъ веде în ȣнеле ораше opientале? Чine а фъкȣtȣ̆ къ ачеаstъ къръценіе а ȣліцілорȣ̆, комбінатъ кȣ ȣнȣ̆ sistemȣ̆ întреgȣ̆ нȣmitȣ̆ «Sistemȣлȣ̆ însънътошіреа орашелорȣ̆», а продȣs къ ȣнеле ораше че ераȣ̆ maĭ nainte ветреле frigȣрілорȣ̆, але tifosȣлȣĭ шi алторȣ̆ воале лiпічіоаsе, аȣ̆ девенitȣ̆ акȣmȣ̆ локȣінцеле оаmенешtĭ челе maĭ sънътоаsе? Чine а ȣскатȣ̆ вълцĭ mefitiче шi ле а skimбатȣ̆ în гръdinĭ înkîntъtoаре? Чine а фъкȣtȣ̆ ачесте skimбърĭ imense? Nimіnеа алtȣл, de kîtȣ̆ поліціеа medікалъ.

Чine а фъкȣtȣ̆ къ, каsеле оаmенілорȣ̆, în локȣ̆ d'а fi întȣнекоаsе, одъіле шi гангȣріле лiпsite de лȣmінъ шi de аерȣ̆ îndestȣлатȣ̆, продȣкîndȣ̆ паtіmіле de skорвȣtȣ̆ шi de skрофȣле, ва înкъ аmерінцîndȣ̆ sъ казъ în орĭ-че minȣtȣ̆ пesтe капітеле локȣіторілорȣ̆ лорȣ̆? Чine а лȣminатȣ̆ оаmeniĭ, повъцȣindȣ'ĭ а skimва вордеіле лорȣ̆, în палате somпtȣоаsе? Поліціеа medікалъ а фъкȣtȣ̆ ачеаstа.

Чine а гonitȣ̆ maĭ din тоате орашеле Еȣропеене, чimitipiле пentрȣ înгропъчіȣнеа morцілорȣ̆, а нȣ maĭ fi în къpціле вісерічілорȣ̆ în пънȣнtрȣлȣ̆ капіталелорȣ̆, чі афаръ în kîmпііле izoлate? Чine а konstatатȣ̆ къ ачеstȣ̆ овічеіȣ̆ векіȣ̆ este foарte въtъmъторȣ̆ sънътъцеĭ пȣвліче, къчĭ kîtȣ̆ de adînкȣ̆ se înгроапе morцiĭ, totȣ̆ se esалеазъ în чimitерĭ нiште газе въtъmътоаре провенindȣ̆ din deskomпoziціȣнеа кадаверілорȣ̆, maĭ кȣ seamъ вара, шi каре поате продȣче кеарȣ̆ ȣнȣ̆ ръȣ̆ mаре шi imensȣ̆ în timпȣріле de епіdemie?— Чine а demonstратȣ̆ къ кіарȣ̆ пentрȣ simцȣлȣ̆ estetiкȣ̆ алȣ̆ nostрȣ, ачесte къpцĭ de вісерічіле miчĭ, фъръ арворĭ, фъръ нічĭ ȣнȣ̆ орнamentȣ̆ плъкȣtȣ̆, продȣкȣ̆ асȣпра omȣлȣĭ о simціре mȣлtȣ̆ maĭ întристътоаре de kîtȣ̆ ведереа ȣнȣĭ чimitiрȣ̆ modернȣ̆ în Еȣропа, ȣnde se înфъцішеазъ афаръ din варіеріле орашелорȣ̆ о гръдінъ imensъ плантатъ de платанĭ, saлkîmĭ шi алцĭ арворĭ tȣfoшĭ, în mizлокȣлȣ̆ кърора stаȣ̆ нічĭ monȣmente, mорmintеле înконціȣрате de флорĭ, паркъ аръtȣ̆ къ sȣфлетеле ачеstорȣ̆ morцĭ аȣ̆ алеsȣ̆ dreнtȣ̆ локȣінца лорȣ̆, ȣнȣ̆ парadisȣ̆ кȣ флорĭ admiрaвілȣ̆ шi d'о odоаре sȣавъ? Чine а фъкȣtȣ̆ шi ачеstеа? Поліціеа medікалъ а фъкȣt'о!

Чine а фъкȣtȣ̆, къ овічеіȣлȣ̆ варварȣ̆ d'а înгропа morцiĭ пȣціне оре дȣпе еspіpареа лорȣ̆, sъ нȣmaĭ esiste, шi къ нȣе пеrmis а înгропа ȣнȣ̆ mоrtȣ̆ nainte 48 de оре дȣпе mоартеа лȣĭ шi дȣпе че ачеаstъ mоарте este konstatатъ de кътре ȣнȣ̆ medікȣ̆ komпеtentȣ̆? Чine а sȣsцinȣtȣ̆ кȣ вігоре о лȣпtъ mаре кȣ прежȣdекъціле попȣларе, каре stрігаȣ̆ къ ачеаsta este о tirаніе? Чine а апроватȣ̆ къ нeȣрmindȣ̆ аша о sъ se еsпȣнъ ла кріma чеа maĭ teрiвілъ, адекъ d'а înгропа оаmenĭ віĭ, къчĭ diferite казȣрĭ аȣ̆ konstatатȣ̆ къ din неноpочіре, întр'адевърȣ̆ s'а înгропатȣ̆ оаmenĭ nefiindȣ̆ morцĭ адевърацĭ, чі нȣmaĭ лешінацĭ (asfiksaцĭ) шi ачеstеа s'аȣ̆ skȣлатȣ̆ în mоrmintеле лорȣ̆ шi de лiпsіреа аерȣлȣĭ шi de snаimъ, аȣ̆ mȣритȣ̆ дȣпе аnksieтъціле шi sȣферінцеле челе maĭ infернале, în kîtȣ̆ s'а гъsitȣ̆ ȣнеле кадавере кȣ mîінеле лорȣ̆ mȣшкате de desesпераре шi некаzȣ̆? (Везĭ Isisȣ̆ 1856, No;, 15 артіколȣлȣ̆ întitȣлатȣ̆: morцĭ înвіацĭ.)

Чine zічеmȣ̆, а întродȣsȣ̆ ачеаstъ леџе salȣtаре în raпортȣлȣ̆ înгропъчіȣнеĭ morцілорȣ̆? Еарȣ̆ поліціеа medікалъ а фъкȣt'о.

Întр'адевърȣ̆, о вȣнъ поліціе medікалъ треввȣе sъ înкопціоаре пе omȣлȣ̆ sочіалȣ̆ кȣ арініле sале протеktріче, de ла леагънȣлȣ̆ sъȣ̆ пînъ ла патȣлȣ̆ morцiĭ, треввȣе sъ'лȣ̆ însoцеаskъ ла тоате

opele sale de плъчеpe ші de dȣpepe, ла zілеле sале de сълбътоаре ка ші ла ачеле de жале ші de întpistape.

Dapȣ ші sistemȣлȣ îngpіжіpeї metodiче а сърmанілорȣ statȣлȣї, fopmeazъ о pamȣpъ а полiцieї medікале. Кънd sъpъчіea devine de mȣлte opї, вpîndȣ, невpîndȣ, ȣnȣ izвopȣ вътъmъtopȣ pentpȣ sънъtatea пȣвлікъ, кеаpȣ ші а пъpцiлоpȣ попȣлацiȣнеї neatinse de съpъчie. Sîpmaniї а-пъsaцї sȣв жȣгȣлȣ nечеsitъцeї, papȣ къ îngpі-жеskȣ pentpȣ кȣpъцeniї, апої ачеаstъ некȣpъцеnie întinde efектеле sале вътъmъtoape de mȣлte opї mȣлtȣ maї depapte, пеste кȣаpтipȣлȣ лоpȣ. Kîndȣ se desвоалтъ întp'ȣnȣ opaшȣ, пpin кaȣza îndesȣpeї oamenілоpȣ, о воалъ tifoasъ ші kontaцioasъ, кеаpȣ ші холеpа în кȣаptepȣлȣ сърачілоpȣ, tpeвȣе съ tpemȣpe ші вогаціі, каpe шedȣ în палаtȣpiле лоpȣ spaцioase depapte de batpa infekцiȣneї.

Nічї о полiцie medікалъ кеаpȣ, ничї о пȣtepe omeneaskъ, пȣ поate съ nimічеаskъ сърачіа întpe oamenї. N'a пъskȣtȣ пînъ акȣmȣ ȣnȣ леџistȣ, каpe аpȣ пȣtea пpin вp'ȣnȣ ofisȣ saȣ леџe a desfiinџa пaȣnepismȣл ші а faчe ка съ пȣmaї fie сърачї în лȣme; dapȣ пpin mizлоачiле paџioнаbіле, гȣвеpnȣл поate съ desfiinџeазъ efeктеле вътъmъtoape а съpъчieї. Ȣnȣ sistemȣ каpe faче къ сърmaniї, каpe пȣ sîntȣ în stape а'ші kîштіga піїnea лоpȣ, fiindȣ волнавї, estponiaцї saȣ паpaлitiчї, съ пpіimeaskъ акасъ ажȣtoape ші съ пȣ чеpшаskъ ші съ întinzъ mîna în пȣвлікȣ, ȣnȣ snекtaколȣ tepiвiлȣ, nesȣfepitȣ pentpȣ opї че omȣ simцiвiлȣ, кеаpȣ ші degpadantȣ pentpȣ toate soчietatea omeneaskъ.

În Англiea, mіла ші kapitatea пȣвлікъ este sistematizatъ. Аколо пpекȣmȣ fie-каpe omȣ плъteште ȣnȣ imotȣ (вipȣ) statȣлȣї, аша плъteште ші ȣnȣ вipȣ deoseвitȣ pentpȣ sȣsџinepea сърачілоpȣ (taksa сърачілоpȣ). Гȣвеpnȣлȣ пpіimeште ачештї ванї ші 'ї îmпapte întpe сърачї авіndȣ гpiже а пȣ înкȣpaжа пpintp'ачеsta пe чеї лепешї ші сънътошї, каpe пȣ вopȣ съ mȣnчiaskъ ші пpefepeazъ а se degpada пînъ ла misepie de чеpшetopї.

Afapъ de ачеasta, sîntȣ alte inвenцiȣнї modepne пpotektpiче pentpȣ сърачї, s. e. Kasa de Екоnomiї pentpȣ сърmaniї лȣкpъtopї ȣnde fie-каpe лȣкpъtopȣ (ȣвpiepȣ) onestȣ поate съ depȣie о пapa, din каpe 'ї а ръmasȣ de пpisosȣ ка съ пȣ о келtȣeaskъ dȣminіка în кîpчiomъ, ші ка съ'ї ръmîe în ванка de Екоnomie dpeпtȣ pesepвъ pentpȣ dînsȣлȣ ші familіa sa, în zілеле de вътpîneџe saȣ de воалъ kîndȣ пȣ поate съ лȣкpeze. Aчeste вънчї de Екоnomie аȣ fъкȣtȣ пe ȣвpiepї maї екоnomікошї, maї soлiџї ші 'ї а depъptatȣ de вічiȣлȣ авȣzȣлȣї în въȣtȣpa лȣкpȣpiлоpȣ spiptȣoase. Asemenea ші soчietъцeї de ажȣtoape mȣtȣале, (peчiпpоче) întpe сърmaniї ȣвpiepї, în каpe memвpiї soчietъцeї se îndatopezȣ а'ші da ȣnȣлȣ алtȣіа ажȣtopȣ în timпȣpiле de воале ші de nenopoчipe, sîntȣ iapȣ foapte salȣtape ші лȣкpezȣ în kontpa efектелоpȣ nenopoчite а съpъчieї класелоpȣ de жosȣ, але soчietъџie. omeneштї

(Ва ȣpma)

Ȣnȣ gastpomȣ вestitȣ.

In anȣлȣ 1512 kîndȣ în timпȣлȣ лȣї Папа Iulius II, а tpъitȣ în Poma ȣnȣ *Tamisio* кȣnoskȣtȣ atȣnчї sȣв пȣmipea de: челȣ d'întîiȣ gastponomȣ din лȣme, adeкъ ȣnȣ omȣ, каpe, pentpȣ о mîнкаpe вȣnъ, epa în stape съ fakъ челе maї mapї sakpifiче. О вȣкатъ вȣнъ epa ла елȣ idealȣлȣ челеї maї mapї fepiчipe în вieaџa ачеasta.

Întp'о zi, îї аȣ zisȣ къ пeskapiї аȣ пpinsȣ ȣnȣ пеште пpeчiosȣ кȣ ȣnȣ капȣ deoseвitȣ de mape, ші каpe este о mîнкаpe deliчioasъ.

О! «stpigъ елȣ,» съ поate къ ачеstȣ капȣ deliчiosȣ е întp'adeвъpȣ аша de mape! Ȣnde este ачеstȣ mipaкȣлȣ?»

«Пеskapiї 'лаȣ dъpȣitȣ tpiвȣnȣлȣї, ка ȣnȣ dapȣ deoseвitȣ,» 'ї аȣ ръspȣnsȣ.

Електpizatȣ d'ачеstȣ ръspȣnsȣ, Tamisio а dat fȣga ла капitoлiȣ ла tpiвȣnȣ (atȣnчї ȣnȣ fonkцionapȣ imпoptantȣ în Poma) каpe epa amікȣлȣ sъȣ, ка съ'лȣ poaџe а'лȣ пofti astъzї ла masъ în onoapea пештелȣї mipакȣлоsȣ. Dapȣ ажȣнsȣ аколо ostenitȣ, tpiвȣnȣлȣ îї а datȣ о вeste tpistъ

zikîndȣ'ĭ къ, елȣ̆ a dъpȣitȣ̆ aчeastъ бȣkatъ fpȣmoasъ, kapdinaлȣлȣĭ Sansovino.

«O, ръsпȣnse Tamisio, » пȣe nimikȣ̆. Kapdinaлȣлȣ̆ este amikȣлȣ̆ шi пpotektopȣлȣ̆ meȣ̆; mъdȣkȣ̆ аколо.» Îndatъ s'a întopsȣ̆ aкasъ, a пȣsȣ̆ вestiminte de галъ шi s'a dȣsȣ̆ ла kapdinaлȣ. Dȣпе o osteneaлъ поȣъ, a ажȣnsȣ̆ аколо; dapȣ̆ че fataлitate! Kapdinaлȣлȣ̆ кape aвea mȣлte fȣnkцiĭ dapȣ̆ пȣцinĭ вanĭ, a вpȣtȣ̆ sъ fakъ кȣ aчestȣ̆ пешte ȣnȣ̆ komплimentȣ̆ вankiepȣлȣĭ Chigi, кърȣia epa datopȣ̆ sȣme însemnate: шi че пȣ faчe чineва, mъкapȣ̆ fiindȣ̆ kapdinaлȣ̆, кa sъ плакъ kpeditopiлорȣ̆ sъĭ?

Tamisio aȣzindȣ̆ aчeasta, epa паркъ tpъsnitȣ̆ de nenopoчipea чea maĭ mape. Dapȣ̆, кa ȣnȣ̆ omȣ̆ deseснepatȣ̆ кape întpeвȣinцеазъ fopцеле sале челе maĭ sȣпpeme кa sъ skaпе d'ȣnȣ̆ пepiколȣ̆, аша шi гȣpmandȣлȣ̆ nostpъ плinȣ̆ de sȣdoape, ostenitȣ̆ пînъ ла moapte, a ажȣnsȣ̆ ла палatȣлȣ̆ miлionapȣлȣĭ Chigi кa sъ se înвite aколо ла masъ.— Dapȣ̆ o, че nenopoчipe пȣoъ! Sîpmanȣлȣ̆ Tamisio a гъsitȣ̆ шi aiчĭ în локȣлȣ̆ ȣnȣĭ dineȣ̆, o iлȣziȣne поȣъ; къчĭ вankiepȣлȣ̆ Chigi, кa mȣлцĭ вankiepĭ în лȣme, epa adopatopȣлȣ̆ seksȣлȣĭ fpȣmosȣ̆. Chigi кȣлtiвa faвoapea ȣneĭ dame галантъ вestitъ пentpȣ fpȣmȣseцеа sa, dapȣ̆ înкъ maĭ вestitъ пentpȣ masa stpълȣчitъ кape se гъseaȣ̆ аколо. Kîndȣ̆ Chigi a пpiimitȣ̆ aчestȣ̆ пешte peцe, îndatъ s'a гpъвitȣ̆, шi л'a копцiȣpatȣ̆ кȣ челе maĭ deлikate fлорĭ din гpъdina sa шi л'a tpimisȣ̆ dameĭ sале.

Aȣzindȣ̆ aчeasta, Tamisio s'a pesirnatȣ̆, a ȣpmatȣ̆ dpȣmȣлȣ̆ пешteлȣĭ, паркъ s'a fъкȣtȣ̆ ȣmвpa лȣĭ, a mepsȣ̆ ла aчeastъ damъ; аколо s'a inвitatȣ̆ ла masъ шi аша a îndestȣлatȣ̆ лъkomia sa, пе kostȣлȣ̆ onoapeĭ sале.

Aчeastъ okasiȣne пe adȣчe aminte вestita вopвъ a лȣĭ Napoleonŭ I, кape ziчea: «пpin вȣptъ шi stomakȣ se гȣвepnъ лȣmea.»

Бankiepȣлȣ̆ Chigi maĭ sȣs пȣmitȣ̆, este шi елȣ̆ o пepsoanъ вestitъ în istopiea гȣpmanziлорȣ̆. Елȣ̆ a datȣ̆ dineȣpĭ stpълȣчite пentpȣ Папа шi totȣ̆ колeцiȣлȣ̆ sakpȣ алȣ̆ kapdinaлiлорȣ̆. Dȣпе o masъ, ла кape s'a въzȣtȣ̆ лȣкpȣpiле челе maĭ pape шi пpeчioase кape ле поsedъ пъmîntȣлȣ̆, очeanȣлȣ̆ шi aepȣл, пе ȣpmъ kîndȣ̆ конвiвi s'a skȣлatȣ̆ de ла masъ, вankiepȣлȣ̆ a opdonatȣ̆ sлȣцелорȣ̆ sале, de a apȣnкatȣ̆ în piȣлȣ̆ Tiвepȣ̆ toate apцintъpiiле че a sepвitȣ̆ ла masъ. Паркъ пȣmaĭ epa demnȣ̆ niminea sъ maĭ mъnînче кȣ вase de кape a mînкatȣ̆ Папа шi sakpȣлȣ̆ колeцiȣ̆.

Аша a ȣpmatȣ̆ елȣ̆ ла opĭ-че dineȣ̆ mape че a datȣ̆.

Ла aчeste dineȣpĭ, Chigi a penoitȣ̆ кȣлtȣлȣ̆ гastponomieĭ кa în timпȣpiле îmпъpaцiлорȣ̆ Pomeĭ. Аколо s'a въzȣtȣ̆ вȣkate de кpeepĭ de fлaminгo, гpъmezĭ de кaпete de паȣnĭ шi de оȣе de fasanĭ шi de potipnichĭ, fapfȣpie плinе de кpeste de kokoшȣ̆ кape ле aȣ̆ tъiatȣ̆ вiĭ aчestopȣ̆ sъpmanе animaле (кape epa вestite кa o mînкape deлiчioasъ) asemenea шi mȣлцime de лimвĭ de пpiвigъtoape шi de пешti чeĭ maĭ papĭ.

Dȣпе къdepea pomeĭ imпepiaле, a къzȣtȣ̆ шi кȣлtȣлȣ̆ гastponomieĭ. Oamenii din seкȣлiĭ de mizлокȣ̆, mînкaȣ̆ mȣлtȣ̆ dapȣ̆ пȣ лȣкpȣpĭ aлese шi deлikate. Tokmaĭ în timпȣлȣ̆ лȣĭ François I din Фpanцa, iapȣ̆ sъ вede penaшtepea вȣкъtъpieĭ клasiче, însъ kîte odatъ кȣ oapeшĭ-кape estpaвaganцe. Аша s. e. Kanцелapȣлȣ sъȣ̆ (Ministpȣл) Duprat a întpodȣsȣ̆ ла moda d'atȣnчĭ, kapnea de mъгapȣ̆. Ла masa кape opaшȣлȣ̆ Hapisȣ̆ a datȣ̆ în onoapea intpъpeĭ a Katepineĭ de Mediчis, гъsimȣ̆ întpe aлteле, enȣmepatȣ̆ 9 кокорĭ шi 21 ловеde. Ludovig XIII a aвȣtȣ̆ o пpediлekцiȣne пentpȣ плъчinte fъкȣte кȣ kapne de лȣпȣ̆ шi de вȣлпĭ. Елȣ̆ a siлitȣ̆ пе peцina шi dame de onoapea sa a mînкa de aчeste плъчinte вizape. Dapȣ̆ sȣвtȣ̆ ȣpmaшiĭ sъĭ, Ludovig XIV шi Ludovig XV, în вȣкъtъpia кȣpцiĭ пȣ s'a maĭ въzȣtȣ̆ asemenea estpaвaganцe, atȣnчĭ гȣpmandia a ажȣnsȣ̆ ла пȣnktȣлȣ̆ кȣлminaцiȣneĭ sале. Anoĭ este шtiȣtȣ̆ къ aчeшtĭ doĭ sȣвepanĭ, epaȣ̆ atîцĭ гȣpmanцĭ, în kîtȣ̆ singȣpĭ 'шi пpeпapaȣ̆ kîte odatъ вȣkateле лорȣ̆.

Tinъpitȣ̆ în Tinогpafiea Колeцiȣлȣĭ Sf. Sava.